

Bogár László: És akkor a sötétség…

2012 december 13. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Gyermekkorunk egyik alapélménye, hogy ha az iskolai osztályban hirtelen elaludt a lámpa, azonnal elszabadult a pokol. A sötétség ugyanis „láthatatlanná” tesz, és láthatatlanná lenni, ez az emberi lét egyik leg?sibb vágya.

A Teremt? ugyanis nem „szolgának” teremtett minket, hanem szabad akaratú embernek. Lényegében azt

csinálunk, amit akarunk, de a következményekért viselt erkölcsi felel?sség is a miénk. Szabadság és felel?sség tehát egymástól elválaszthatatlan fogalmak.

A népmesék ?si metaforája, a láthatatlanná tev? süveg éppen err?l szól. A láthatatlanság ?si vágyáról. Mégpedig azért, mert ha nem látszik, akkor „nincs is”, és aki nincs, az szabadon tehet bármit, hiszen semmiféle felel?sséget nem kell vállalnia. A hirtelen kialvó fény, a sötétség tehát láthatatlanná tesz, és azonnal arra csábít, hogy most tegyünk meg vagy éppen mondjunk ki mindent, amit egyébként azért nem tennénk vagy mondanánk, mert nem szívesen vállalnánk a következményekért a felel?sséget.

A minap egy olyan különös élményben volt részem, amely elég vészjóslóan mutatja a magyar társadalom lelki állapotát. Némi képzavarral élve egy hirtelen bekövetkez? sötétség vakítóan „világított bele” abba a térbe, amely a világosság során sötét mélységben rejt?zik. Az történt, hogy a budapesti metrón utaztam éppen, amikor hirtelen kialudt a fény, és a kocsi megállt. Néma csönd lett, és teljes sötétség. Hogy mennyi id? telhetett el, nem tudom, de egyszer csak valami tompa puffanás hallatszott, valami olyasféle, mint amikor valaki dühében odacsap valami tárgyra az öklével. Majd egy kísérteties n?i hang azt sziszegte, hogy „a hollók vájják ki minden mocskos tolvaj szemét”. Pár másodperc múlva még indulatosabban az „…ott rohadjon meg az összes miniszter, ahol van…” majd a „…menjen mind a jó k..va anyjába…” er?södött fel brutálisan egy „férfikórus” hangja, majd jött egy másik szólam, ”…dögöljetek meg szemét fasiszta disznók, antiszemita állatok…”. Végül megszólaltak azok is, akik ezt az egész diskurzust illeték kritikával. „Kuss legyen már, b..sszátok meg…, pofa be…” Majd záróakkordként a rezignáltan kérlel?k: „Nem unjátok még, nincs elég bajunk e nélkül is…?”

E néhány perces abszurd dráma és a légkör felforrósodása után egyszer csak mikrofonsercegés hallatszott, mindenki érezte, belejelentés következik, így aztán újra halálos csend lett. „Tájékoztatjuk utasainkat, hogy m?szaki hiba történt, melynek elhárítása folyamatban van… a kellemetlenségért szíves elnézésüket kérjük… egy percen belül indulunk.” Némi morgolódás, morajlás volt a válasz, ám még miel?tt a diskurzus visszatért volna az iménti medrébe, egyszerre kigyulladtak a lámpák. A meglepett utazóközönség szemét lesütve magába nézett. És ha magába nézett, kérdezhetnénk, vajon mit látott? Van-e merszünk legel?ször is bevallani, hogy nincs merszünk bevallani a nemzet lelkének valós állapotát? Vagyis hogy egyre súlyosabb és egyre vészjóslóbb helyzetünk elbeszélhetetlensége, kibeszélhetetlensége az elfojtott és feldolgozatlan tudattartalmak gyorsuló erjedésével, rothadásával jár. És hogy ez a rothadás lelkileg, erkölcsileg, szellemileg egyre mélyebbre löki a magyar társadalmat. Az iménti „párbeszéd” viszonylag pontosan kirajzolja a mélységben izzó, feldolgozatlanul örvényl? problémákat, illetve a kérdések f?bb törésvonalait.

Az els? számú feszültségforrás feltehet?leg valóban a „tolvaj politikus”, vagyis a vesztesek azon feltételezése, hogy az ország azért szegény, mert uralmi elitjei csupa ócska szélhámos tolvajok. Logikusnak látszik persze, hogy aki ezt kimondja, az szinte bizonyosan az éppen aktuális ellenzéki, hiszen a mieink , mint tudjuk, nem lopnak, ezt mindig csak az éppen aktuális politikai ellenfelek teszik. A figyelemre méltó „hollók vájják ki a szemét” fordulat archaikus formája azt sejteti, hogy diskurzus beindítója csak egy bölcsész értelmiségi lehetett, hiszen ilyen, ma már irodalmi fordulatok a köznyelvben utoljára a török hódoltság idején fordultak el?.

Hogy egy 40-50 év körüli, budapesti bölcsész értelmiségi n? kétségbeesettségi szintje ilyen elképeszt?en mély, az lehetne akár int? jel az uralmi elitek valamennyi csoportja számára. Az erre válaszoló „férfikórus” már nevesíti is a felel?sséget, a Fideszt, a kormányt okolja az egyre nyilvánvalóbb kudarcért. Az indulatok ilyen intenzitása és kezelhetetlensége nem túl sok jót sejtet. És aztán persze menetrendszer?en megérkezik a legkényesebb kérdés, a

„zsidózás” is. Pillanatig sem gondolom, hogy lehet Magyarországon (vagy bárhol a világban) értelmes, méltóságteljes diskurzust nyitni ezekr?l a kérdésr?l, ezért erre nem is tennék kísérletet. Csak annyit érdemes halkan megjegyezni, hogy ezek a feszültségek enyhén szólva nem új kelet?ek, és nem érdemes azzal áltatni önmagunkat, hogy csupán kellemetlen, de gyorsan elmúló epizódról van szó. Társadalom-lélektani alaptétel, hogy a kibeszélhetetlenség csak ronthatja egy társadalmi probléma megoldásának esélyeit. Márpedig az iménti jelenetben elhangzó kérdések kibeszélhetetlenségre vannak ítélve, hiszen az uralkodó globális elbeszélési mód eleve kirekeszt minden, a main-streamt?l eltér? narratívát. A magyar társadalom tehát, mint ez a „sötétség” is bizonyítja, rossz lelki, erkölcsi, szellemi állapotban van, és e folyamat öngerjeszt?nek t?nik. E végzetes lejt?r?l való visszafordulásunk egyetlen esélyét az ?szinte és felel?s párbeszéd adhatná. Amíg nem kés?.

Bogár László - magyarhirlap.hu

Ajánló